

+
M
PAX

10 juli 2022
15e zondag door het jaar, C
Lk. 10,25-37

Veelgeliefden, 8.00 en 9.30 uur

vandaag horen we een van die mooie parabels van Jezus die de evangelist Lukas ons heeft overgeleverd. Het is een parabel maar het geeft ons op drie verschillende manieren te denken. De gebeurtenis heeft als het ware drie verschillende dimensies in één verhaal.

Allereerst is daar de vraag van de wetgeleerde: «Wat moet ik doen om het eeuwig leven te verwerven?» Een hele belangrijke vraag, ook voor ons. Maar er staat bij dat de wetgeleerde deze vraag niet stelde om te weten wat hij moest doen. Nee, juist het tegenovergestelde. Hij wilde Jezus op de proef stellen. Het ging hem daarbij niet eens om een theoretische verhandeling en een zuiver intellectuele discussie zoals dit onder wetgeleerden gebruikelijk was. Het is een vraag van leven en dood; geen onderwerp om iemand vast te zetten en te kunnen weerleggen. Hij zegt wel ‘meester’ maar wil geen leerling zijn. Jezus doet daar niet aan mee en ketst de bal daarom terug. Dan blijkt dat de wetgeleerde het eigenlijke antwoord heel goed weet.

Ook wij mogen ons afvragen hoe we met Jezus omgaan. Willen wij ons werkelijk laten vormen door Jezus, door zijn leer, door de apostelen, door de paus? Of zoeken we eigenlijk vooral ons eigen gelijk. Om het geloof te ontvangen en te verdiepen is allereerst een open houding nodig ten opzichte van Jezus en zijn Kerk.

De man wil zich rechtvaardigen en is nog steeds vooral met zichzelf bezig in een poging Jezus schaakmat te zetten. En Jezus vertelt een parabel, een van de mooiste parabel over de barmhartige Samaritaan. Hierin vallen een aantal tegenstellingen op. Zo staan de religieuze priester en leviet tegenover een ketterse Samaritaan. Maar er is meer. De eerste twee zijn gericht op hun tempelplicht en mogen zich niet verontreinigen: ze willen God dienen, maar in dit geval ten koste van hun medemens. Daardoor zijn ze niet open voor de noden van hun omgeving. Jezus heeft ons geleerd dat de liefde tot God zich moet uiten in de naastenliefde. Maar hoe kan iemand die zo gefixeerd is op zijn plichten of beter gezegd op zijn eigen invullingen van die plichten; hoe kan zo iemand open zijn voor wat er werkelijk om hem heen gebeurt. Hoeveel vrome bid- en boetezielen zijn zo bezig met ‘God en ik’ en ‘ik met God’, dat ze niet in de gaten hebben hoezeer ze tegen de liefde handelen? Echt gebed en echte boete of ascese maakt immers open voor de ander en de Ander.

Er is nog een ander aspect dat voor onze tijd belangrijk is. De Samaritaan was op reis. Hij had alle tijd. De andere twee moesten opschieten om hun dienst in de tempel te vervullen. Je zou kunnen zeggen: hij was een beetje op vakantie. De meeste mensen zijn van nature barmhartig, afhankelijk van de omstandigheden. In een ontspannen en rustige omgeving zijn we meer geneigd goed te zijn voor anderen. Maar als ons leven bepaald wordt door druk, druk, druk... Durven we, ook op momenten dat er veel te doen is, zeggen: “God heeft mij 24 uur in een dag gegeven en elk uur duurt zestig minuten. Ik hoef maar één ding tegelijk te doen. En al heb ik duizend excuses om net als de priester en leviet door te

lopen, ik neem de tijd voor de ander.” Ik kan dat makkelijk zéggen maar weet ook uit eigen ervaring dat het niet makkelijk is om het te doen. Toch laat de parabel ons zien dat we alleen barmhartig kunnen zijn als we er de tijd voor nemen.

Aandacht voor de omgeving, aandacht en tijd voor de ander. Barmhartigheid begint met het zien en horen van een mens in nood. Jezus loopt niet zo maar voorbij aan het leed van de mensen. Barmhartigheid begint met een soort 'helderziendheid' en fijngevoeligheid. Het is feeling hebben en een antenne uitzetten voor de signalen die broze mensen uitzenden. Er is heel wat armoede, ook in onze eigen omgeving. Maar het komt erop aan dat we die leren zien.

En zo komen we op het derde punt. Als de wetgeleerde zich wil rechtvaardigen met de woorden: "Wie is dan mijn naaste?" krijgt Jezus de kans de vrijblijvende en algemene vraag om te buigen naar een concreet en persoonlijk antwoord. Hij antwoordt op deze vraag door haar om te draaien: wie is de naaste van de man die in handen van de rovers is gevallen. Niet de vraag: "wie is mijn naaste?" is belangrijk, maar: "Voor wie ben ik een naaste?" De vraag "wie is mijn naaste?" staat gericht op het ik. Daarentegen de vraag: "voor wie ben ik een naaste?" stelt de ander centraal.

De parabel houdt ons voor dat naastenliefde en barmhartigheid concreet het antwoord zijn op de vraag naar de concrete personen voor wie ik naaste kan en mag zijn. Die paar concrete gekwetste en gewonde mensen die wij concreet op ons levenspad tegenkomen. Mensen uit onze directe omgeving waar wij mee samenleven en ook concrete personen die wij op onze levensweg ontmoeten. Naaste worden voor onze directe omgeving wil vooral zeggen trouw zijn in het kleine en vergevingsgezindheid tot het einde.

Als we zo proberen een naaste voor de ander te zijn, zal die ander voor ons onvermoed tot een geschenk van God worden. Jezus zegt daarom in de bergrede: Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden. (Mt. 5,7)

Onze barmhartigheid is nooit zuiver menselijk maar bevat een goddelijk karakter. Christus heeft door zijn voorbeeld de goddelijke barmhartigheid aanwezig gesteld «en op die manier nog meer de Vader laten zien, die een God is "rijk aan erbarming".» (paus Johannes Paulus II) En wij van onze kant worden uitgenodigd om die goddelijke erbarming door te geven en zo de Vader tegenwoordig te stellen in zijn barmhartige liefde.

Dit zien we duidelijk geïllustreerd in de clochard die de steun van abbé Pierre had mogen ondervinden en hem zei: "Als God is wat jij doet, wil ik ook wel in die God geloven." Echte kinderen van God zijn mensen in wie het mededogen van de Vader een beetje doorstraalt. Laten wij kinderen worden van onze hemelse Vader, ons laten kwetsen door het leed uit onze directe omgeving en een echte naaste worden voor hen die we op onze weg tegenkomen.